

Študijska knjižnica
dolž. iztis

Ljubljana

NOVA DOBA

Stane letno 48 Din, mesečno 4 Din, za inozemstvo letno 120 Din.
— Oglesi za mm višine stolpca 40 p. Reklame med tekstrom, osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 50 p.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstr. Telefon št. 53.
Upravnštvo Strossmayerjeva ul. št. 1 pritiče. Telefon št. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada štev. 10.066.

Italijanske spletke.

Na progi Reka-Trst pri Sv. Petru blizu naše meje opažamo zadnje dni velike koncentracije italijanskih čet. V severnem Kvarneru pa se je pojavila italijanska vojna mornarica. To sumljivo početje je vzbudilo razburjenje med našim obmejnimi prebivalstvom. Italijani sicer trdijo, da se gre za vojaške »manevre«, a mi poznamo te vrste manevre, ker imamo izkušnjo s podobnimi vojnim spekulacijami Franca Ferdinanda proti Srbiji leta 1914. Istočasno ko se zbirajo čete v naši bližini je padel v Rimu kabinet de Facte zaradi fašistovskih nemirov v Cremoni. Izvršitev ratarske pogodbe se je vsled te perfidne italijanske diplomacije zopet zavlekla. Zopet bomo morali čakati, ali nas pa celo mislijo s temi dogodki ustrašiti, da bi bili v konvencijah popustljivejši. Realizacija sporazuma v St. Margheriti bi se vsled teh notranjih italijanskih spletov zavlekla bogzna za koliko časa in naš narod bi zgubil vero v svobodno in mirno življenje v Evropi.

Po evropskih mestih se vrši konferenca za konferenco, a Italijani se ne morejo pohvaliti z velikim uspehom razum, da so zahrbitno toliko dosegli, da se nikdo ni zavzel za jugoslovensko pravico, niti, da bi jih kedo skušal prisiliti, da se drže pogodbe, po kateri bi prišlo do normalnih odnosa med nami in njimi. Štiri leta že trajala italijansko-jugoslovanski spor radi naše potrebitnosti in rimske zahrbitnosti. Zaradi njihovih intrig so nam vezane roke. Videli bomo, kako se bodo rešila kabinetna kriza in kaj bodo naredile njihove »junaške« ceste. Naša vlada ima zopet težko stališče vsled latinske lokavosti, treba da zdrži mučno balansiranje ter pazi da ne storiti smrtonosnega skoka v njihovo diplomatsko mrežo. Eno pa lahko trdimo, če bi italijanski vojaki prekoračili na kaldi točki našo mejo z namenom si kaj prisvojiti, bodo naša jugoslovanska vojska vedela storiti svojo dolžnost, ker se pa ne boji italijanskih strahopetcev. Vsekakor pa moramo biti pozorni.

SAVINJSKI MOST V CELJU.

Že nekaj let se hodim kopat v »Diano« na Bregu.

Že lam sem opazil, da je na desnem bregu stalo večkrat po več voz napojenih s savinjskim prodrom, namenjenim za novo javno skladališče v Celju na desnem bregu Savinje, in da je na en-

krat le smel po en voz peljati čez ta most, in da vsakokrat, kadar je tak s tovorom napolnjeni voz prišel na most, se je ta začel majati, še huije pa sredi mosta postavljeni križ s Kristusom, in ko sem mimo križa gredel mrmiral, da se bo menda enkrat most z vozom in Kristusom pogreznil v Savinjo. Je sveti Bog na križu takoj začel živo priknavati, da imam prav in da je nevarnost zares že preteča.

Letos se sveti Bog še živahnejne maje na križu ter se očividno trdi, posvariti ljudstvo pred nevarnostjo — in jaz kot dober kristjan sem si to vzeti k srcu, ter sem začel prenisiščevati in povpraševati pri raznih merodajnih osebah — ter sem izvedel, da je celjska občina že davno prosila za podporo pri vladu za izdatno pomoč za to zgradbo, a dosedaj še ni bilo uspeha...

Po svoji skromni pameti sem se mučil dobiti nekaj pregleda v tem vprašanju, pa sinatraam tole:

Ta most ni samo v interesu Celjskega mesta, ker ta most veže Celje z Zidanim mostom in tako na eni strani z Zagrebom in Beogradom, na drugi pa s Hrastnikom, Trbovljami itd. do Ljubljane.

Cesta Celje - Zidanost je tudi okrajna cesta ne občinska, in okr. zastop je to cesto izdatno zboljšal v zadnjih letih.

Pri takih cestah so imeli po postavah stare Avstrije prispevati okr. zastopi, dežela, pa tudi država je vedno prispevala, posebno pri večjih potrebnih zgradbah.

Ta cesta je največje važnosti za promet. Mi imamo na progi Celje - Zidanost razna industrijska podjetja, tako pivovarno in kajnitovo tovarno v Laškem, cementno tovarno na Zidanem mostu itd. in tudi drugi obrtniki in posetniki imajo mnogo težkih tovorov prevažati po tej cesti, pa noben ne sme zdaj prevažati več kakor 3500 kilogramov naenkrat.

Pa neglede na eminentno važnost te ceste za domače kroge — za kar še žal dozdaj v Beogradu niso našli potrebnega interesa, je ta cesta in tedaj tudi ta most silno važen v strategičnem oziru.

Vzemimo slučaj, da bi sovražnik pritisnil od severa ali pa od juga, kaj pa bo vojaštvo storilo, ko pri tem žalstvenem stanju ne bodo mogli voziti čez most ne topov ne drugih za vojno po-

»Ubogi človek.«

»Usmilj se me! usmilj! Gotovo se mi je zmešala pamet, moja usoda ni tako huda, kakor si domišljujem.«

»Meni se ne zdi, da si ob pamet.«

Drugi se je začel pregibati. Spremenil je glas in začel trdo govoriti:

»Tebi se ne zdi? Katera znamenja ti kažejo, da nisem čudak? Ali govorim kakor pameten človek? Norec, norec, hočem biti norec, jaz vem, da sem in kdor trdi, da nisem, laže.«

»Jaz te ne morem prepričati.«

»Kaj, ti trdiš, da moja iluzija niso sanje.«

»Da.«

»Torej sem res v tej kloaki.«

»Da.«

»Oj, ždajalec.«

Malo je manjalo, da Peter ni zakričal. Imel je občutek, kakor, da ga je pes ugriznil. Kaj se hoče, govoril je resnico.

Lahko bi se maščeval, a imel je usmiljenje s tem revežem. Hotel ga je že bacil.

Drugi je zakričal:

»Poskusili hočem še enkrat.«

trebni težkih vozov, vojaških avtomobilov in drugo?«

Upam, da bodo vojaški krogi sami vplivali pri voinem ministrstvu in to pri skupni vladu, pa tudi vsi poslanci, katerim je mar sigurnost naše države, da se te napravi novi res solidni most in da se določi izdatni prispevek od vlad.

Beogradská vlada pa naj uvažuje, da je prevzela na bivšem Sp. Staškem ne samo celo državno premoženje ampak tudi vse dejelno premoženje in nam je s tem vzela še tisti vir, iz katerega smo prispevali z dejelnimi dokladami pri cestah in mostovih in jo prav lepo prosimo, da nam dobrohotno pomore do novega mostu ter da se ne bo nekega dne most in križ s Kristusom pogreznil v Savinjo. Dr. Jos. Sersec.

EMIL LILEK:

O srbski in hrvaški zadruži in o nazivih za sorodnost zadružarjev.

I. O zadruži.

1. Katera obitelj se imenuje zadružna? Kako postane, kako se deli in kako stane zadružna familija?

Obitelj, ki živi v gospodarski in imovinski skupnosti ali zajednici ter ob enem tudi v rodbinski zvezi, imenuje se zadružna ali zadružna. Srbi imenujejo takšno obitelj »kuća«. Tudi v Općem imovinskem zakoniku za Crni Gori iz l. 1888. se rabi ta izraz. O kući kot južistični, glede premoženja samostalni osebi, govorit se v tem zakoniku v poseljih odsekih na dveh mestih.

Kuća more biti ozja ali mala, če se sestoji samo od enega para roditeljev in njihovih otrok, širša ali velika, ako je sestavljena od več familij. V Črni Gori imenujejo ozjo kućo »inokosna«, v Bosni navadno »jedina kuća«, »jedinku«.

Mala familija se razširi v veliko, ako se sinovi ženijo v rodno, očetovsko hišo. V tem slučaju dobri oženjeni sin v matih hišah poseben s pregrado odjeten prostor v »kući« ali »sobi« za počivanje in shranitev nevestinega ruha, t. i. vsega tega, kar je ta seboj prinesla v obleki, rublji i. dr. Pri bolj prostranih hišah služi v ta namen »izba« pod sobo ali pa podstrešna sobica nad sobo. Če pa v rodni hiši ni več prostora, zgradijo v Bosni za oženjene sinove posebne lesene kolibice, ki se imenujejo »zgrade«. (Vidi priloženi tloris.) Razven posebne

čulo se je neko prekopicanje. Peter je čutil, da se je bitje oddaljilo. Ropot je ponehal, nato zopet začel, človek se je vrnil.

»Potipaj,« je rekel, kaj imam tukaj, pod pazduhu, povej mi, kaj je to.«

Peter je stegnil roko in potipal. Cutil je med prsti nekaj mehkega, kakor izrabljeno mokro perilo. Zdelo se mu je, da se je nekaj okroglega zahlestelo v temi.

»Govori, povej mi, kaj je to.«

»Ne vem.«

»Rajše molči.«

Peter je tipal s palcem po nečem trdem, okroglem, ki se je vedno bolj blestelo, čutil je, da je negov kazalec zašel v malo odprtino.

»Dobro?«

»Imam občutek, kakor bi prijemal kroglo, tukaj je luknja, kamor naj bi jo vrgel.«

»Prav imaš, pravo trdiš. Kroglo imam, s katero se bova igrala, škoda, da imava premalo prostora. Ali vidiš in spozaš sedaj, da sem norčav, deset let jo že prijemjem — ti se mi boš morda snejal — to kar prijemjem, je glava mojega otroččka.«

»komore« (kamerca) ne dobr oženjeni sin ničesar iz zadružne imovine; on ostane tudi dalje v očetovi hiši nerazdeljen glede gospodarstva in premoženja. Stroški za ženitev se pokrivajo iz zadružnega premoženja.

Tloris stanovanjskih zgradb bosenske zadruge.

A

Kuća

II. soba

I. kuća

O dječje

peć

A je rodna hiša (kuća), sestojec od treh stanovanjskih prostorov. Prostor I se imenuje »kuća«; tu se kuha, tu se držijo sestanki, tu se dela. Prostor II se imenuje »soba«; tu spijo starši, majhni otroci in odražene hčeri.

III

B

Kuća,
konoba,
magaza
ali
izba

Zgrada
ali
udžera

Prostor III ima štiri imena in je kot klet zidan pod sobo; služi oženjenemu sinu kot spalnica in shramba za ruho in jeneve žene.

B je od poprečno položenih brani zgrajena zgrada, ki služi tudi oženjenemu sinu kot spalnica.

2. Kako se upravlja in gospodari v zadruži, kako je delo razdeljeno?

Glavni funkcionarji v zadruži so: domaćin, domaćica, mama, stonica, planinka, čoban in mlada.

Najvišji gospodar, upravitelj in nadzornik uprave, zastopnik ceje hiše pred oblastmi, sodnik in duhovnik v zadružni obitelji je domaćin. On ima največjo oblast in odgovornost, pa uživa tudi največjo čast. Domačin ima razdeliti delo med moške zadružarje, on prodaje in kupuje za kuću u sporazumu z odraslimi zadružarji, on ima poravnati prepire med njimi, posebno med moškimi; nepopravljivega člana smre v dogovoru z odraslimi izobčiti iz zadruge, a da mu ničesar ne da iz zadružnega premoženja. Njegova je dolžnost, da

Peter se ni nič čudil nad tem pogovorom. Norec pa se je začel smerjati in je nadaljeval:

»Kolikokrat sem poljubil to kroglo, in te luknje, kadar jih otipljam, se mi otrne solza, v teh luknjicah so bile oči mojega Jakca. Ubogi! Mislim, da je mrtev, ne, on živi, dal mu budem to kroglo, da se bo z njim igrал in ž njim malo psiček.«

V tem trenutku je zasvetila luna in razsvetila žalostno globino.

Ubogi človek, ves poahljen, sivoljas in obraščen, rudečnih oči, se je razveselil nad luninimi žarki in je smehljaje ponavljaj:

»Krogla, krogla! Poglej še enkrat. Ti trdiš, da je krogla. Ti si dober, laž te ljubim.«

Peter je kar mraz pretresal.

»Glava,« je zavrij, »da otroška glava.«

Ko je izustil te besede, je postal žalosten, žal mu je bilo, da je to izprevaroval, kajti nesrečne je začel jokati.

»Zakaj si mi to povedal? Zakaj ne lažeš? Lobanja, tega nočem verjeti. Moj otročček torej ne živi več. Meni se je zmešalo. Toraj je vse res, kar ču-

skrbno pazi ne samo za ohranitev am-pak tudi za pomnožitev skupnega premoženja. Od njega očekuje zadruga, da bo vedno pravičen, uljuden in dober prema vsem zadrugarjem in da ne bo nikdar igral vloge kakšnega samovoljnega zapovednika, da bo povsod in vedno branil svojo čast in poštenje, pa tudi čast in poštenje cele hiše, da bo zadrugarje vodil k olikanemu vedenju, poštenemu in pobožnemu življenju, ker on je tudi njihov zastopnik pred Bogom. Če se domačin Bogu molí, ne sme nobeden zadrugar izostati od molitve. U oči nedelje ali praznika pokadi s kadilnico vse hišne prostore. Posle domačega duhovnika obavlja tudi na badnji večer, ko užge badnjak, o Božiču, ko začne mirbožanje,* na slavi hišnega patrona, ko kruh lomi. Če sede po molitvi k mizi, posadi se pod ikono. On ima svojo posebno mizo (sofro), žlico, čašo, svoje vilice, svoj poseben nož in svoj stol z ograjo, na katerega se simo vseti samo on ali pa njegov gost. Če vstanejo zadrugarji od obeda ali večerje, prinese se najprej njemu vode in se mu poliva na roke. On ima tudi lepše in bolj urešeno obleko, kakor drugi moški zadrugarji. Če pride s pota domov, ga vsaka ženska in vsi moški otroci do 16. leta poljubijo v roko. Čim se pokaze na sobnih vratih ali pa v kuhinji, morajo vsi zadrugarji takoj vstati, a mlada mu se mora še posebej pokloniti. Dokler sedi v kuhinji, ne sme nobeden govoriti brez njegovega dovoljenja. Pred njim ne bodo niti njegovi starejši bratje kadili, mlajši zadrugarji ne svirači ne plesali brez njegovega dovoljenja. Tudi njegov oče in stric mu bodo izkazali vso starešinsko čast. Če pa se domačin pokaže nesposobnega za domačinsko vlast in čast, ga bodo zadrugarji odstavili in drugega izvolili, in sicer najspodbnejšega moškega člena zadruge, če pa med moškimi ni nobenega sposobnega, najspodbnejšo žensko.

(Dalej prihodnjič.)

* Na Božič u jutro, vrativši se iz cerkve, užgejo pravoslavní sveče, ki so jih postavili okrog sinije (nizke mizice), ko so že na njo položili »veselico« (božično pečenko), eno posodo z ječmenom in eno časo z vinom, ovenčano z vejico bršljana. Prvi užge domačin svojo svečo, na to domačica svojo na njegovi in tako vse ostali zadrugarji po redu. Ko so že vse sveče zapaljene, izljubi se domačin trikrat s svojo ženo, govorec: »Mir božji, Hristos se rodil! Poklonimo se Bogu i Hristovu roždestvu!« Zatem ljubi deco v celo, a deca mu poljublja roke. Kakor se je domačin z vsemi mirbožil, tako tudi vsi drugi med seboj. In ta obred se imenuje »mirbožanje«.

Politične vesti.

Ameriško posojošlo sprejeti v skupščini. Borba za nove železnice je končana, ker je skupščina sprejela ameriško posojošlo. Razvila se je borba med projektom Beograd - Višegrad - Kotorski zaliv in Beograd - Split. Med obema variantama je prišlo do kompromisa na ta način, da dobi Sarajevo direktno zvezo z Beogradom. Tudi Slo-

tim, mraz, lakoto, noč, pošljene ude in to kloako, katera mi je določena za stalno bivališče. Tudi kršk mojega otročička, njegovo mrtvo truplo, ki sem ga nosil v naročju. Še nekaj drugega je tudi res, nekaj, kar mi že deset let zježi vse lase, vsako noč, vedno isto uro.«

»Kaj?« je vprašal Peter.

»Ali ne sliši? sedaj je prišla tista ura. Jaz dobro slišim. Nisem norec, čeprav ti trdiš, neusmiljen! Glava je mojega Jakca. Kako vpije ona! Kaj ji hčelo storiti, da tako ječi? Zdi se mi, kakor da bi istočasno pela injokala.«

Moja Bertranda! Tepejo te, ves čas vpije. Dobri Jezus! Mene kliče, neprehomoma mene kliče. Kliče me, a jaz ne morem ničesar storiti. Kršk narašča. Imam občutek, kakor bi volkovi grizni moje srce. O Bertranda, moja ljuba Bertranda!«

Toškel je v blatu, kakor neumna žival. Tako je gineval človek v tej globini. Peter pa se je tresel mraza in groze. Zdela se mu je, da sliši pri odprtini te kloake jokajoči glas, ki je postajal vedno močnejši ter motil moč noči.

(Dalej prihodnjič.)

venija in Južna Srbija sta se oglasti, da bočeta biti zvezani z morem. Za izhodišče na morje je treba upoštevati Zagreb, Ljubljano, Niš in Skoplje. Poslanci SKS so se pri načelnem glasovanju odstranili in obenem je podal njihov zastopnik v vladi minister Pucej svojo ostavko. Vlada pa je bila vključena v zadostni večini. Pozdraviti je uvidevnost večine, ki je ekskomptirata obljubo dano dr. Kukovcu o prilikli odobritve rapalske pogodbe. Glasovanje je pred vsem zagotovilo progo Ormož - Murska Sobota. Demokrati poslanci so lani za to progo izposlovali 10 milijonov dinarjev in s tem dosegli, da se je moral novo posojilo ozirati na njo, tudi progi Sevnica-Št. Janž in Kočevje-Vrbovsko se bodo začeli graditi o prvi priliki. Dobro je uplival govor poslancev Ljube Jovanoviča, ki je povdral, da morajo jadranske železnice obrniti naš pogled na morje in nas osvoboditi nemške odvisnosti. Klaverino vlogo so igrali klerikalci, ki so v svojih listih hujskali proti posojilu, a se v skupščini niso upali odkrito nastopiti proti zakonu, ki vsebuje tako važne gospodarske uspehe za Slovenijo. Nekateri klerikalni poslanci so se še celo hoteli vrnili v dvorano, da bi glasovali za posojilo in železniški zakon. Rezultat glasovanja je sleden: glasovalo je 170 poslancev, 150 za 18 proti. Pri glasovanju o poedinostih je glasovalo 172 poslancev, 162 za 10 proti.

Besedilo železniškega zakona. 21. julija je bilo določeno definitivno besedilo sporazuma med vlado in zastopniki SKS, ki je bilo vneseno v čl. 4 zakona o zunanjem državnem posojilu in se glasi: Nominálnih 70 milijonov dolarjev se porabi: 1. za zgradbo proge Beograd-Višegrad - Kotor s pristaniščem v Kotoru. 2. za dovršenje prog, ki so predvidene v investicijskem posojilu 500 milijonov dinarjev. Ako se ne bi moglo dovršiti od drugega dela posojila, se bo omogočila dograditev od nominalnih 30 milijonov dolarjev, stavljenih na razpolago vladi za splošne potrebe. 3. za izgradnjo proge, s katero bo zvezano Sarajevo proti Splitu in s progo Beograd-Kotor. 4. za zgradnjo proge Beograd-Pančevo. 5. za zgradnjo proge Kočevje-Vrbovsko in Št. Janž - Sevnica. 6. za dovršitev proge Niš - Priština z izhodom na Kotor. Za progi pod točkami 5 in 6 se porabi po dva milijona (skupno 4 milijone) dolarjev. Ako pa ta svota ne bi zadostovala, se dovršita obe imenovani progi s prvim prihodnjim posojilom, ki bo sklenjeno v železniške svrhe.

Laški fašisti proti Jugoslaviji. Glavni obor fašistovske stranke in parlamentarni klub fašistov sta izdala nastopno rezolucijo: Predsedstvo narodne fašistovske stranke in parlamentarno zastopstvo stranke ugotavljata, da sporazum v Sv. Margareti ogroža državne finance, da zahteva okrniente narodnega ozemlja in modifikacijo rapalske pogodbe. Predsedstvo stranke in parlamentarno zastopstvo ugotavljata, da se more ratificirati ta pogodba po členu 5. ustawe le v parlamentu in izjavljata, da se bosta s silo upde ratifikaciji, katero bi predlagala ali izvedla eksekutivna oblast potom dekreta.

Fašistovska obsedno stanje nad Milanom. Položaj se je poostrel. Splošna stavka bi imela končati, pa se je še razširila na najmanjše obrate. V Milan je došel vodja fašistov posl. Mussolini, ki je konferiral s prefektom. V manifestu odrejuje Mussolini: Jutri se mora defo brezpogojno zopet pričeti. Ako stavke ne bo konec, bo fašistovska armada 30.000 mož zasedla mesto ter nasilno vzpostavila delo. Istočasno odrejuje Mussolini mobilizacijo fašistov ter pozivlja vse oddelke med njimi oddelek s strojnimi puškami, artillerijski oddelek, saperski ter zrakoplovni oddelek pod orožje. Vsak član fašistovske organizacije naj nemudoma zapusti svoj civilni posel ter se prijavlji pri svojem oddelku. Mussolinijev manifest je bil popoldne tudi plakatiran. Povzročil je v mestu silno paniko. Mnoge rodbine bežijo. Vlaki so prenapojeni beguncem, ki se bojijo, da bo prišlo do krvavih bojev v mestu. Oblasti so brez moći. Prefekt se je obrnil na vlado v Pišin.

Orlando sestavi novo italijansko vlado. Italijanski kralj je poklical k sebi Orlando, s katerim je konferiral nad eno uro. Konferenca se je končala s tem, da je kralj poveril Orlando sestavo nove

vlade. Orlando bo v glavnem pridržal sedanjo kombinacijo in jo okreplil z nekaterimi drugimi strankami.

Celjske novice.

IZVLEČEK IZ TARIFE POGREBNEGA ZAVODA VELJAVEN S SKLEPOM OBČ. ODBORA Z DNE 13. JUL. 1922.

A. Oder in pogreb za odrasle.

1. Umivanje in oblačenje za 1 moža 120 K. položitev v krsto za 1 moža 30 K., položitev v krsto z razkuženjem za 1 moža 150 K., zaklenjenje, ozir. pomoč pri zalotanju krste za 1 moža 90 K.

Mrtvaški voz za otroka I. razreda 900 K., II. razr. 600 K.

2. I nosač I. razr. za prenos mrtliča na pokopališče 240 K., II. razr. 210 K., III. razr. 150 K. Vse ostalo kakor za odrasle.

C. Zunanji pogrebi.

1. Mrtvaški vozovi:

Temeljna pristožbina za vsak kin iz Celja tja in nazaj posebej pri vozu I. razr. (štirivprežni) 60 K., I. razr. (dvoprežni) 45 K., II. razr. 30 K., III. razr. 22 K., IV. razr. 22 K. za otroka I. razr. 30 K., II. razr. 22 K. za vence 36 K.

2. Za moštvo, kočijaža in konje hrano, ozir. primerni prispevek za hrano in, če treba prenočišče, razventega za moštvo in kočijaža za vsako izven mesta porabljeni uro pri I. razr. 30 K., II. razr. 22 K., III. razr. 18 K.

Za straženje porabljeni čas ne pride v poštev.

Prevoz potrebščin za oder ter vozino za moštvo trpi stranka.

Vse druge točke pod A in B se zvšajajo za 50%.

3. Pri prevažanju mrtličev v drugi kraj:

Spremjevalec od odhoda do prihoda za uro 22 K., in takso za dan, ozir. 150 K., do pol dneva 90 K.

(Konec prih.)

Umrl je nenadne smrti v Ljubljani g. profesor Hinko Klešnik. Pokojni je dolga leta deloval na celjski gimnaziji, kjer je vžival vsesplošen ugled in spoštovanje. Bil je mož jeklene volje in značaja ter je kot tak bil član in priključen pri vseh, ki so ga poznali. Zanj je bila naša sožalje, njemu pa časten spomin!

Društvo javnih nameščencev ima v torek dne 25. julija 1922 ob 8. uri zvečer v salunu hotela »Balkan« odborovo sejo, h kateri se tudi vse člani učudno vabijo. Tajnik.

Splošna org. voj. inv. vdov in sirot poverjeništvo Celje, obvešča vse one invalide oziroma vdove, katere so v seznamu, da dobre podporo od čistega dobička, nabranega na cvetlični dan v znesku 2288 K naj po isto podporo pridejo v soboto dne 29. julija ob 10. uri dop. v društveno pisarno in vsakdo naj prinese člansko knjižico seboj. Odbor.

»**Jarmanče** ne »Glažia!« Prejeti smo: K notici z zgornjim naslovom v »Novi Dobi« od 18. tm. bi kratko priporočili: Beseda »Jarmanče« je nastala iz nemškega Jahrmarkt, beseda »Glažia« pa je francoski »glacis«, t. i. parobek. Prejšnji gospodarji mesta Celja so mesto francoske tuje raje rabili nemško »Festwiese«. Če že ne najdemo slovenskega naziva za dotični prostor, potem je brezvonomo bolje in pametnejše, da rabimo še dalje francosko »Glažijo« (ker je beseda že popularna) nego nemške »Jarmanče«.

Pozor tveðke, banke, zasebniki in obrtna oblast. Po Celju in menda tudi po ostalih mestih in trgih Slovenije, Hrvatske itd. je te dni nabiral neki agent dunajske tveðke Büroartikel - Vertrieb, Exho Klein & Alleram (prav gotovo Židje) naročila. Mož seveda ni imel obrtnega dovoljenja naših oblasti. Kakor vemo je dobil v Celju precej naročil, čeprav njegova tveðka sama ni proizvajalka oferiranih predmetov, temveč jih prejema iz tujne tovarne. Najintenznejše pri stvari je dejstvo, da so oferirani predmeti le na prvi videz cenejši od tuzemskih, kajti k prvotni nabavni ceni mož prida po naročilu 60 — 75% pribitka, tako da pridejo gotovi predmeti, kakor trakovi za pisalne stroje, barvni svinčniki in slično dokaj dražje kakor pri nas. Ker je k nabavni ceni prištej stroške transporta in carina, ki gre na račun naročujoče stranke, se vsi naročeni predmeti neprimerno podraže. Ker imenovani agent ne oškoduje te domače trgovine in industrije, temveč tudi večino posameznih naročnikov, pozorjamo nanj obrtno oblast in stranke, da mu ne nasedej.

Clanom F. S. v Celju in celjski okolici! Odbor LI. P. F. S. pozivlja vse člane F. S., da se sigurno udeležijo sejstanka, ki se vrši v torek 25. tm. v pr

sami lokalnega odbora (traderska soja) ob 3. uru popoldne. Udeležba z ozirom na važnost dnevnega reda za vse obvezna! Ozi, ki še nimajo »Popis za 1922«, ga dobe v pisarni F. S. pri tov. Černetu. Šestanka se morajo seveda udeležiti tudi vsi dežurni, ki so bili dočeni od lokalnega odbora neglede na to, li kateri podružnici pripadajo. Odbor F. S.

Opozarjamo na današnji poziv na subskripcije II. emisije delnic »Javnega skladišča in prevozne družbe d. d. v Celju«. Glej inseratni del.

Draginja mesa je v primeri z nakupnimi cenami živine danes naravnost uderuška. Vsled suše in grozčega posmanjkanja krme, ki dosega že blazne cene, so kmetovalci primorani odpovedati zopet čezmerno število živine. Živino plačujejo mesarji danes po 18 do 22 kron, meso pa po 60 kron. Vse to se mirno gleda in trpi, pri tem pa vse nadaljnštro in delavstvo propada in ne more z nobenim štedenjem več izhajati. Iz vrst kmetovalcev nam prihajajo prav umestna in resna vprašanja, če bi se ne moglo v večjih konsumentskih centrih, kakor recimo v mestu Celju uvesti in dovoliti direktno kmetom zaslužno klame in izsekavanje mesa na stojnicah, kar bi bilo v dobro kmetom, ki so danes na milost izročeni mesarjem, in bilo bi v veliko odpomoč vsem tistim, ki nam ni vsejedno ali plačamo za meso 40 K ali pa 60 kron. In takih rodin nas je ogromna večina, ki delamo fizično ali duševno, ki pa tudi moramo živeti in jesti. Trpečega prebivalstva se polašča obup in razburjenje. Pozivamo pristojne oblasti, da ukrenejo nekaj v zaščito ozi, ki trpijo, ki pa ne morejo v teh razmerah več vzdržati. Vsaj v življenskih potrebsčinah nas zaščitite pred nikdar sitimi izkorisčevalci!

Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju je širjemu občinstvu skoraj nepoznana, kljub temu, da je za Celje in celj okoliš največjega pomena. Malokomu bode znano, da se imamo ravno tej družbi zahvaliti, da obstaja v Celju carinski urad, ki je velike važnosti za našo cvetočo industrijo in trgovino. Interesirani krogi so po mnogih intervencijah dosegli ustanovitev carinarnice v Celju, toda s pogojem, da oskrbijo državi za to primerne pisarne in skladnišča. Ustanovila se je družba, pri kateri so udeleženi poleg skoraj vseh domačih denarnih zavodov tudi po večini vst predstavniki trgovstva in industrije. Najdejo se sicer tvrdke, ki se v veliki meri poslužujejo uspehov družbe, a niso udeležene niti z enim deležem, a vidimo zopet zastopane Vrantsko, Polzeljo, Konjice in druge kraje. — Po ustanovitvi družbe se je počelo z zidanjem poslopja ob Savinji, nasproti skladniščem južne železnice, ki je na videz neznavno, vendar nad vse praktično ter v notranjosti zelo obširno. Dokončano je bilo ietos v spomladici. Med zidanjem je bila družba večkrat primorana intervenirati na pristojnih mestih radi obstoja carinarnice, katero se je nameravalo ukiniti. Konečno se je posrečilo družbi skleniti z državo pogodbo, s katero se je država obvezala pustiti carinarno v Celju za dobo 25 let. Carinske pisarne so se tekom tega meseca preselile v svoje novo domovje, upamo, da se to zgodi v najkrajšem času tudi s skladnišči. S tem bo carinarnici v Celju, ki je že dosedaj delala brezhibno, kakor nobena druga v državi, dana možnost razmaha in procvita, katereda bodo deležni ne samo akcijonarji, temveč vsi, ki imajo posla z izvozom ali izvozom in pri tem je končno prizadet vsak, četudi ne ciljno. Želimo družbi prospeha in uspeha pri njenih nadaljnjih ciljih.

Obrtni vestnik.

OBRTNA RAZSTAVA V CELJU
12. do 22. avgusta 1922.

Dodelitev razstavnih prostorov za obrtno razstavo se je te dni vsem razstavljalcem razposlala. V tei dodelitvi navedene točke glede zavarovanja razstavnih predmetov izpopolnjujemo v toliko, da znaša zavarovalna premija ovsakih 1000 Din 2 Din in je posebna celična komisija določila primerno visokost vrednosti istih, v kolikor ni to dočen sam razstavljalec ter jih na podlagi te cenitve tudi zavarovala. Ako hoče kateri izmed razstavljalcev svojo zavarovalnino zvišati, lahko to tako stor-

ti, čim prejne obvestilo, koliko znaša prvotna visokost zavarovalnine, kar se zgodi takoj po izgotovitvi zavarovalne police. To zavarovanje se tiče samo za slučaj požara, zavarovanje proti vloru in tativni pa lahko sklenejo razstavljalci sami z zavarovalno banko Slavijo. Posamezni razstavniki oddelki bodo zaznamovani kot objekti in sicer sledi: telovadnica objekt A, pritličje B, I. nadstropje C, II. nadstropje D, dvorišče E in zabavnišče F. Poleg tega se zaznamuje vsaka soba v posameznih objektih s tekočo rimske številko, pod katero značijo arabske številke posamezne razstavne prostore. Katalog, katerega izda Zvezna tiskarna v Celju, se bude prodajal med razstavo v trafički gospode Kovač, ki bude nameščena v objektu E. V tej trafički se bodo razven navadnih tobačnih izdelkov prodajale tudi specijalitete, dalje razstavne razglednice, časopisi in drugo. Katalog bude obsegal popoln seznam vseh razstavljalcev in njih proizvodov in nudil istim največjo stalno reklamo.

Ponovno pozivljamo prebivalstvo, da dā razstavnemu odboru na razpolago prenošišča za tuje, posebno pa se obračamo na dijaške gospodinje, katere imajo sedaj v počitnicah gotovo proste postelje in se jim nudi na ta način lep zasušek.

Razstava se otvorí neodložljivo dne 12. avgusta in je potrebno, da vsi razstavljalci neobhodno storijo svojo dolžnost in uredijo svoje razstavne prostore.

II. Ljubljanski veliki semeni od 2. do 11. septembra 1922.

Dovoz inozemskega razstavnega blaga. Opozarjamo vse tukajšnje trgovce in zastopnike inozemskih tvrdk, da se more že uvoziti inozemsko razstavno blago po polovičnem blagovnem tarifu na naših železnicah in carine prosti, če se v teku 6 mesecev zopet izvozi. Vsled sedanjih oteškočenih prometnih razmer priporočamo vsem interentom, da se za velesemenj namenjeno razstavno blago že sedaj prične razposiljati na naslov »Urad Ljubljanskega velesemnja«, ker se zna event. primerti kot na Zagrebškem velesemnju, da pride blago prepozno na sejnišče. Doso blago prevzame sejnski oficijelni špediter tvrdka Balkan d. d. v Ljubljani v svoja skladnišča, kjer ostane do otvoritve semnja in se kot odškodnina zaračunajo minimalni stroški. Prepovedan je sicer še uvoz luksuznega blaga, vendar pa se je že ponovno zaprosilo za izjemo za velesemenj in upamo, da ne brez uspeha.

Zaščita industrijske svojine. Ministerstvo trgovine in industrije v Beogradu je priznalo pod št. 1481 od 16. junija 1922 II. Ljubljansko velesemjnsko prireditve od 2. septembra 8. ure zjutraj do 11. septembra 18. ure zvečer, razstavnega značaja in izdalo na podlagi F Br. 99 a) u čl. 10. Privremenog zakona o državnoj trošarini taksama i pristojbinama i po predpisih čl. 94. Naredbe o izvršenju uredbe o zaščiti industrijske svojine, da uživa razstavljalec izuma ali proizvoda pogodnosti prioritete od dneva, ko je dotični predmet izložil, če najkasneje v treh mesecih po zaključku velesemnja zaprosi za zaščito, industrijske svojine. Na to pogodnost opozarjamo vse izumitelje, kateri želijo razstaviti svoje izume, ali proizvode na Ljubljanskem velikem semnju.

Reklamne deske. Ob prilikl prireditve I. Ljubljanskega velesemnja so se pogosto pojavili slučaji, da ljubljanski črkoslikarji vsled preobilice naročil niso mogli vsakemu interesentu pravočasno izvršiti črkoslikarska dela na reklamnih deskah, namenjenih na poslopja in ograje sejnišča. Opozarjamo vse interente, da si pravočasno najamejo prostor za reklamno desko in jo puste že sedaj izgotoviti, ker bi pozneje event. ne prišla pravočasno na vrsto.

Sokolstvo.

Sokolska mladina v Ljubljani. Tisoči in tisoči Sokoličev in Sokoličic je prihitelo v soboto 22. tm. v Ljubljano, ki je bila odeta v slavnostno obleko. Od vseh strani naše domovine so prihajate ves dan mlade čete v slovensko prestolico. Ob pol 10. se je pripeljal v Ljubljano čehoslovaški vlak. Ko se je ustavil na kolodvoru se je prikazalo iz oken na stotine malih rok z zastavicami in

četvrtimi. Ozračje so pretresli mogočni »Na zdar!«, »Zdravo!« in »Živio!« klici. Na peronu je pozdravilo Starešinstvo Jugosl. Sokol. Saveza češke goste. Prvi so izstopili prvaki češkega Sokola. Nato se je začel premikati sprevod po glavnih ulicah proti učiteljišču na Resljevi cesti. Krepkih korakov in ponosno je stopala češka mladina po naših ulicah od vseh strani navdušeno pozdravljena. Jugoslovanski naraščaj je prihajal ves dan deloma z rednimi, deloma s posebnimi vlaki. Mogočen je bil celjski poseben vlak, s katerim se je pripeljal 410 članov in članic naraščaja celjske župe in 109 litija - smartenskega naraščaja. Naraščaj je nastanjen v Ljubljanskih šolah. Deca je dobila v spomin krasno knjižico načelnika češkega Sokolstva Karla Vanička, ki jo je dalo natiskniti in razdeliti »Našemu naraščaju v spomin na I. jugosl. vsesokolski zlet v Ljubljani«. Vsa Ljubljana je bila ves dan polno pestrega življenja. Ob 6. uri zvečer se je zbral ves naraščaj na telovadišču ljubljanskega Sokola ob Lattermanovem drevoredu. Starost JSS gr. Ravnihar je z iskrenimi besedami pozdravil ves naraščaj.

V spomin na I. Jugoslovanski vsesokolski zlet je nato br. Riko Fux izročil češkoslovaškemu naraščaju krasno brošnasto plaketo — delo našega umetnika Dolinarja — predstavljajoča kralja Matjaža, ki vodi zasujnjenega brata k solnicu svobode. Spominsko ploščo je prejel brat Očenašek ter se zahvalil v imenu češkoslovaškega naraščaja. Sledila je telovadna akademija, pri kateri so nastopili izbrani telovadci naraščaja oben narodov. Posebno pozornost so vzbujale skupine na bradi, ki jih je izvajala vzorna vrsta ljubljanskih Sokoličev pod vodstvom br. Kuščeria. Nato je stopilo na telovadni oder šest krepkih mladičev češkoslovaškega naraščaja, ki so izvajali »boks« tako strumno, da se gledalci niso mogli načuditi. Češke telovadkinje so nastopile s kiji in s plesnimi figurami. Po osmi uri je del mladine odšel v dramsko gledališče k predstavi »Snegulčica«, kjer se je izvrstno zabaval. Ostali naraščaj je na igrališču sklepal prijateljstva, deca iz naših krajev se je približevala južnim bratom in se stram, jugoslovanska in češka sokolska mladina se je sporazumevala in zapletala v razgovore. Vmes pa je »Dravska« pod vodstvom svojega odličnega kapelnika dr. Cerina svirala narodne in vesele, jugoslovanske in češke pesmi. In ko je zaigrala »Kolo«, in so naši mati Srberči se prijeli za roke, pa so bratci in sestrice iz Hrvatske vzkliknile »Hajd v kolo« in se jim je pridružila slovenska deca, pa je jugoslovanska mladina zapletla v svoje rajanje dekleta in fante iz Češke in je prostrano telovadišče odmevalo prisrčnega veselja in radosti, je bil to trenotek, ki ga nihče ne pozabi. Točno ob 9. se je mladina začela razhajati v svoja prenočišča.

Dnevna kronika.

Nesreča v rudniku. V premogovniku Kisovec pri Zagorju je rudar Tonko s premogovnim vozičkom vred padel v 8 metrov globoko jamo ter se pri padcu smrtno nevarno poškodoval. Nesrečenca so prepeljali v rudniško bolnico.

Prostovoljno je šel v smrt 70 let starci posestnik Matija Zalar iz St. Vice pri Cerknici. V samomorilnem namenu si je prerezl vrat. V ljubljanski bolnici je umrl. Vzrok samomora ni znan.

Tragedija v bolnici. Iz Subotice poročajo, da se je v tamkajšnji bolnici mimo sredo prigodila družinska tragedija. Ko je trgovec Konilovič obiskal svojo bolno soprogo, opazil je na njenem zglavju pismo z moškim rokopisom. V grozni ljubosumnosti je Konilovič napadel svojo ženo z nožem. Smrtno ranjena žena je čez par minut izdihnila.

Poskus samomora. V Cerknici se je na moževem grobu zastrupila z Isolovo kislino 48-letna vdova sodnega kanclista Marija Winter. Našli so jo še pravočasno in jo spravili v ljubljansko bolnico. Vzrok samomora je bila moževa smrt, katere vdova ni mogla prebolejeti.

Uboj. 12. jul. je šel posestnik Miha Kokot iz Drenovcev pri Turškem vrhu v občino Voče na Hrvaškem, kjer se nahajajo njegovi travniki in jih je hotel čistiti zaradi zadnje povodnji. Pri tem pa se je sprl z mejašem Šenkičem. Ko je

Kokot popoldne zopet travnik čistil, prisopil nenadoma Šenkičev sin Janez in ga udari s kolom po glavi s tako silo, da se je Kokot nezavesten zgrudil in je pozneje zaradi izkravavitve umrl. Morilec Šenkič se je sam javil sodišču.

Otok umrl vsled stekline. V občini Torža v Bački je pred mesecem dni ugriznil domač pes nekega otroka. Ker je živinodržavnik baje izjavil, da je pes zdrav, starši otroka niso klicali zdravnika. Čez teden dni pa je dotični pes poginil vsled stekline. Otroka so nato takoj postali v zagrebški Pasteurjev zavod, a bilo je prepozno. Otrok je bil sicer cepljen proti steklini, a je umrl v groznih mukah.

Ameriški in naša mesta. Ameriška biblioteka mesta New Yorka se je obrnila na našega ameriškega poslanka s prošnjo, da ji preskrbi načrte Beograda, Zagreba, Ljubljane in drugih naših večjih mest. Svojo prošnjo utemeljuje s tem, da bi ti načrtri bili velikega pomena za trgovce, a tudi naši državi v pogledu uvoza in izvoza raznih proizvodov.

Razloček med pikom čebele in ose. Učinek strupa obeh pikov je povsem različen, ker je tudi različen strup, ki pride v rano. Ce te piči čebele, izpusti v rano mravljinčo kislino in zato bolečino najbolje ublažiš z alkalijskimi, n. pr. z amonijakom. Osa pa ne izločuje kisline, ampak alkalijski strup, in zato je treba osin pik pomazati s kisilino, da ti bolečina' mine in oteklna splahne.

Oblasni Savez Dobrovoljaca v Ljubljani poziva vse one dobrovoljce - oficirje, ki so služili v 18. pešpolku v letih 1912 do 1918, da pošlje svoje fotografije v 18. pp. kraljeviča Gjorgja v Beograd, da se priložijo že zbrani zgodovini polka v popolno sliko junajških podvигov za kralja in domovino.

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnje Fellerja prijetno dišečega »Elsafinida« pri hiši. Dobro služi za drgnjenje hrbita, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikom za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdarni in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specijalna steklenica skupno z zavojem in poštino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donia Elsatrg 356, Hrvatsko.

Izdaja in tiska: **Zvezna tiskarna v Celju**. Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šmit.

ŠIVILJA

se sprejme za oskrbovanje dveh deklic, katere obiskujejo solo. Pogoji hrana in prosti stanovanje Spodnja Hudinja 52. Naslov: D. Bezenšek, Frankolovo p. Vojnik. 819

Trgovski vajenec močan, pošten in z dobrimi šolskimi spričevali, kakor tudi

blagajničarka in sluga

se sprejmejo pri tvrdki Ivan Dečko, Celje.

823

POZOR!

Dotična oseba, ki je v sredo 19. tm. odpeljala na dvorišču gostilne Branibor psa volje pasme, 10 tednov starega, je bila zaledovana ter se naproša, da ga nemudoma odda na istem mestu, ker drugače bi imela policijske posledice.

Naznjam cenjenemu občinstvu, da sem otvoril dne 24. julija 1922 svojo

brivsko obrt

na Kralja Petra cesti štev. 22 ter se priporočam z odl. spoštovanjem

822 Matija Bukovčan, brivec.

Sprejme se dobro izvežban

čevljarski pomočnik

pri Fr. Zagoričnik, Petrovče pri Celju.

Hmelovke

Javno skladišče in prevozna družba d. d. v Celju

Poziv na subskripcijo novih delnic II. emisije.

Upravni svet Javnega skladišča in prevozne družbe d. d. v Celju, pooblaščen za to s sklepom rednega občnega zborna z dne 27. aprila t. l. razpisuje zvišanje delniške glavnice

od 3,000.000- na 6,000.000- K

z izdajo

750 novih delnic po 4000 K nom.

ob nastopnih pogojih:

1. Dosedanjim delničarjem pripada pravica subskribirati na podlagi 1 stare in novo po tečaju 4200 K tel quel.
2. Od starih delničarov neprevzete delnice se repartirajo novim delničarjem potom upravnega sveta po kurzu 5200 K tel quel. Za nedodeljene delnice se vrnejo plačila do 15. avgusta 1922.
3. Subskripcija se vrši od 15. do 31. julija 1922.
4. Protivnost subskribiranih delnic je vplačati najpozneje do 31. julija 1922.
5. Kaj podpisovalnice se določijo:
 - a) Ljubljanska kreditna banka podružnica Celje;
 - b) Prva hrvatska štedionica podružnica Celje;
 - c) Posojilnica v Celju.
6. Nove delnice so deležne dobica za poslovno leto 1922.
7. Ažijski kurjni dobicek se dodeli po dokritju izdajnih stroškov v smislu § 32. družbinih pravil glavnemu rezervnemu skladu.

Celje, dne 10. julija 1922.

Upravni svet.

Najboljši uspeh imajo oglasi „Nove Dobe“



Velika zaloga vsakovrstnih kravat, moških pasov in svilenih žepnih robcev.

Točna postrežba.

Export.

Export.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje

in druge deželne pridelke **kupuje in prodaja**

Oset Andrej, Maribor

Aleksandrova cesta 52 81869-1

Telefon 88

Viziranje potnih legitimacij

(pasošev): pri vseh konzulatih vrši brzo in točno Internationalni Biro „ROKS“
Beograd, Karičeva 7. Pasoš se mora pošiljati priporočenim pismom. 2-2

Diplome ročno delo
se dobé v Zvezni tiskarni v Celju

Vse sokolske potrebščine

za člane, članice, naračaj in deco po predpisu Jugoslovenskega Sokolskega Saveza ima v zalogi

DRAGO SCHWAB

(preje Schwab & Bizjak)

Pod Narodno hvorno.

Ljubljana

Dvorni trg 3.

Slavnostni kroji po meri se izdelujejo v najkrajšem času v lastnem salonu; na željo se razpoložijo posamezni deli in sokolsko sukno proti povzetju.

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuvala in čevljarske. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz od naročnika mi do poslanega materiala, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montirjanju zgornjih delov za

tevarne obuvala.

Nakup, reparatura in prodaja čevljarskih strojev.

Zahajevate prospete od Ralph F. Richter, Subotion VI.

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehanične izdelave obuvala. Zahajevate prospete.

Profesorski zbor državne realne gimnazije v Celju naznana, da je nenadne smrti umrl naš dolgoletni bivši član gospod

Hinko Klešnik

profesor drž. gimnazije v Ljubljani.

Pogreb se vrši v torek, dne 25. julija 1922 popoldne v Ljubljani.

Ohranimo mu časten spomin!

V Celju, dne 24. julija 1922.